

Ärategemise laul

Tõnis Kaumann

Tõnis Kaumanni „Ärategemise laul“ on kihiline nagu sibul, kus esmasel vaatlemisel silma jääva tähendusvälja all on peidus veel nii mõnigi üllatus. Jajah, muidugi on see eelkõige mäng, lausa vaieldamatult. Kui aga hoolikamalt vaadata, siis mängitakse tükati päris tõsiste asjadega ning vaadeldakse nii iseenda kui ka laiemalt inimühiskonna tegemisi mõnusalt humoorika pilguga. Kui me endi üle nalja visata jaksame, siis püsib meie vaim terve!

Tehnilisest aspektist rääkides on laul üles ehitatud reaktsioonikiirusele. Eraldi võttes ja rahulikus tempos lauldes on kõik partiid lausa üllatavalt lihtsad. Näiliselt keerukaks muudab laulu nobe tempo, järsud dünaamilised kontrastid ja palju kiiret teksti. Need kõik on aga osavuse küsimused, mitte tehnilised raskused. Osavus tuleb harjutades.

Et ettekanne õnnestuks, tuleb laulu õppimisel teatud asju algusest peale hoolikalt silmas pidada.

Tekst *tee-me tee-me tee-me ä-ra tee-me ä-ra tee-me tee-me* peab läbi terve laulu olema artikuleeritud kõnepäraselt, s.t. nõnda, et tähelepanu on sõnade esimestel silpidel. Mitte mingil tingimusel ei tohi venitada sõnade viimaseid silpe! Iseäranis palun seda tähele panna sõna *ä-ra* puhul. Teine silp tuleb alati laulda kergemalt ja ka veidi lühemalt kui rütmipilt näitab. Mitte mingil juhul ei tohi kõlama hakata *ä-raaa!!!* Palun kuulake kindlasti Eesti Rahvusmeeskoori demosalvestust. See on hea ja tarvilik õppematerjal.

I tenori ja bassi meloodilised repliigid tekstil *suuga suure linna käega kärbse pesa* tuleb alati laulda *legato's*. Vältige raiuvat laulmismaneeri. Samas palun eriliselt jälgida, et *legato* repliikides säiliks õige tempo. Venitada ei või!

Samuti palun nende repliikide puhul tähelepanelikult intonatsiooniga tegeleda. Nimelt on siin oht, et sõnade teistel silpidel olevad helikõrgused jäävad madalaks, seda eriti sõnade *suu-ga suu-re* ning *käe-ga* puhul. Meloodia liigub nendel silbivahetustel alati ülevalt alla ning kinnistele vokaalidele järgnevad lahtised. See loob eelduse potentsiaalsele intonatsioonilisele madalusele.

Dünaamilises plaanis on tarvis läbi terve laulu tähele panna, et seal, kus pole kirjas *diminuendo't* või *crescendo't* toimuvad kõik dünaamilised muutused astmeliselt ja *subito*. Ja neid muutusi on palju! Dünaamilised kontrastid on selle teose üheks kandvamaks dramaturgiliseks väljendusvahendiks.

Rusikareegel on, et laulame ühe hingamisega (pikemate lõikude puhul mõistagi ahelhingamisega) pausist pausini. Ainuke erand on 29. takt, kus palun II tenoril, baritonil ja bassil enne 30. takti hingata.

On mõned lõigud, kus on vaja rütmile ja teksti aktiivsele artikulatsioonile eriliselt tähelepanu pöörata. Taktides 23-28 ning 89-97 tuleb ka *piano* nüansis tekst väga aktiivselt, justkui sülitades, välja artikuleerida. Samuti on oluline, et kõik punkteeringud oleksid täpsed. See märkus puudutab ka takte 41-42 ning samuti II tenorit ja baritoni taktides 43-46.

Laulus on paar üleminekut, kus nooditeksti tabamine on küllalt komplitseeritud. Üheks selliseks on üleminek taktist 40 takti 41. Vaja on säilitada tempot, olla rütmiliselt täpne ning artikuleerida selgelt teksti. Lisaks sellele laulda ka õigeid noote. Mitu nõudlikku ülesannet korraga. Need mured aitab lahendada piisav harjutamine. Samuti palun suhtuda kõrgendatud tähelepanuga üleminekusse taktist 92 takti 93.

Probleeme võib valmistada tenorite rütm taktides 95-96. Palun punkteeringud hästi täpseks harjutada.

Laulu viimased kaks takti juhatan kaheksa peale.

Hääd avastamisrõõmu ning lusti harjutamiseks!

Mikk Üleoja